

VIZIBILITATEA RESURSELOR ACADEMICE: BUNE PRACTICI ÎN PROMOVAREA LECTURII

Valentina TOPALO

ORCID 0000-0001-6359-7666

Rezumat:

Trei subdiviziuni importante din cadrul Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți: Centrul de Manifestări Culturale, Centrul de Documentare a ONU și Centrul de Informare al Uniunii Europene insistă pe difuzarea produselor informaționale tradiționale și digitale prin organizarea diverselor activități educaționale, culturale și științifice. Totodată, în articol sunt evidențiate eforturile Centrelor date de a sprijini accesul deschis și echitabil, creativitatea și promovarea lecturii pentru procesele de instruire și cercetare, consolidând poziția bibliotecii ca instituție culturală și științifică.

Cuvinte-cheie:

promovarea lecturii, acces deschis la informație, creativitatea bibliotecarilor, bibliotecă universitară.

Abstract:

Three key subdivisions of the Scientific Library of „Alec Russo” State University of Bălți – the Cultural Events Center, the United Nations Documentation Center and the European Union Information Center - reiterate the dissemination of both traditional and digital informational resources through organization of various educational, cultural and scientific activities. Article highlights the efforts of these Centers to support open and equitable access to information, creativity and promotion of reading in favor of teaching and research processes, thus strengthening the Library’s role as a cultural and scientific institution.

Keywords:

reading promotion, open access to information, librarians' creativity, academic library.

Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți (USARB) anual își ajustează obiectivele în corespundere cu prioritățile globale și regionale: Agenda Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD) 2030, Anul European al Competențelor, precum și cu diversele inițiative și decizii ale Organizației Națiunilor Unite (ONU): Energie Durabilă pentru Toți, Eradicarea Sărăciei, Apa pentru Dezvoltare Durabilă, Agricultură Familială, Restaurarea Ecosistemelor. Sunt marcate mereu evenimentele devenite tradiționale la nivel mondial, precum: Săptămâna Educației Deschise, Săptămâna Accesului Deschis la Informație, Ziua Organizației Națiunilor Unite (ONU), Ziua Europei, Ziua Limbilor Europene, Ziua Drepturilor Omului, Biblioteca Științifică și USARB la aniversarea de la fondare ș.a.

În pofida provocărilor generate de problemele lanțului global de dezvoltare economică, socială și culturală, bibliotecarii au continuat să ofere servicii valoroase utilizatorilor. Colaborarea activă cu patru facultăți, un colegiu și un liceu din spațiul USARB, contribuie semnificativ la promovarea activităților de cercetare, inovare, învățare și predare - toate acestea susținând misiunea centrată pe studenți a universității.

Prioritățile-cheie ale Centrului de Manifestări Culturale (CMC) sunt constant axate pe accesul deschis la cultură, pe cunoștințe digitale și inovații, pe stimularea lecturii offline/online, contribuind la dezvoltarea societății incluzive. Bibliotecarii, mai mult decât oricine, simt scăderea acută a interesului pentru lectură, în special în rândul tinerilor, de aceea prin activitățile desfășurate ei ajută studenții și elevii să-și dezvolte abilitățile digitale pentru o învățare profundă. Astăzi, lectura educațională dintr-o pagină de carte nu este doar înlocuită de analogiile electronice și adaptările cinematografice, dar și de lectura virtuală, de comunicarea de consum pe rețelele sociale,

forumuri, prin SMS etc.

Apropierea de utilizatori și sprijinul lor are loc inclusiv prin crearea expozițiilor digitale cu numeroasele lor avantaje: posibilitatea comunicării la distanță, promovarea colecțiilor nu doar în rândul membrilor comunității academice, ci și în mediul virtual, crearea unui acces mai echitabil la informații și documente de cercetare. Permanent sunt oferite tot mai multe resurse informaționale pe website-ul Bibliotecii, bloguri, rețele sociale. Anual CMC pune la dispoziția navigatorilor 25 de versiuni digitale tematice online (91 – în ultimii trei ani) cu un conținut de 4.101 de volume de cărți și reviste din colecția tipărită (11.939 – în ultimii trei ani).

Tabelul nr. 1. Statistici – raport anual

<i>Pagina web</i> 25 expoziții digitale 71.684 accesări	<i>Blog</i> 22 expoziții 509 accesări	<i>Rețele Sociale</i> 94 expoziții 1.711 accesări	<i>Cluburi</i> 17 activități 2.148 participanți
--	---	---	---

Aceste resurse sunt o dovadă a faptului că pagina web nu este doar un loc al încrederii, dar și un spațiu dedicat inovației, care oferă acces constant la conținut de calitate. În secțiunea *Noutăți/Evenimente/Expoziții online*, utilizatorii găsesc expoziții în susținerea predării, învățării și cercetării, date aniversare și comemorative. De asemenea, pe pagină sunt postate lunar 11 afișe privind *tematica expozițiilor* (accesate de 13.172 ori), 13 programe-invitații la activitățile culturale și educaționale (vizualizate de 6.720 ori). Pentru a menține la nivel bun serviciile, bibliotecarii s-au conectat și invitat utilizatorii la expoziții și evenimente prin chat, telefon, e-mail.

Tabelul nr. 2. Statistica expozițiilor și cărților expuse pe pagina web a BȘ a USARB (2022-2024)

Anul	Postări expoziții	Documente prezentate	Slide-uri
2024	25	4 101	3 313
2023	25	4 465	1 142
2022	41	3 373	1 038
Total	91	11 939	3 313

Expozițiile frecvent solicitate au fost: „Revedere” de Mihai Eminescu. Operă aniversară. (145 de ani de la publicare) – 4.068 accesări; Grigore Vieru. „Legământ lui Mihai Eminescu” (60 de ani de la publicare) – 3.912 accesări; „Femeia – al cincilea anotimp” – 3.685 accesări; „Teatrul și filmul sunt viața mea...”. Mihai Volontir – actor de teatru și film, regizor, Artist al Poporului (1934-2015) (90 de ani de la naștere) – 3. 479 accesări etc.

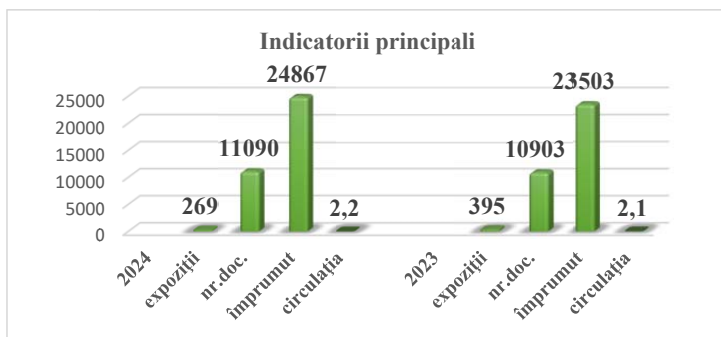
Diverse canale social media sunt folosite de bibliotecă pentru promovarea resurselor, serviciilor și produselor sale: Facebook, Twitter, Calameo, Scribd, blog etc. 22 de expoziții au fost postate pe *Blogul BȘ USARB în dialog cu utilizatorii* (accesate de 509 ori), pe rețelele sociale au fost postate 94 de expoziții (accesate de 1.711 ori). Menționăm doar câteva titluri la care sunt cele mai multe adresări: „Mica unire a principatelor române”; „Revedere” de Mihai Eminescu, „Eminescologia cinematografică: Ziua Națională a Culturii”, „Ziua comemorării poetului Mihai Eminescu”; „15 ani de la trecerea în eternitate a Luceafărului basarabean – Grigore Vieru”; „Alec Russo (1819-1859): 205 ani de la naștere”; „23 aprilie – Ziua Bibliotecarului”; „Holocaust – negarea faptelor istorice”; aniversări ale bibliotecarilor USARB: „Silvia Ciobanu – omagiu la 60 de primăveri”; „Elena Cristian – devotat slujitor al cărții și al Bibliotecii” etc.

Sustenabilitatea și incluziunea colecțiilor tipărite sprijină succesul pe termen lung al utilizatorilor. Importanța colecțiilor fizice nu a scăzut semnificativ, acestea mereu sunt actualizate, flexibile

și apreciate ca esențiale pentru activitățile de cercetare, creativitate și educație ale comunității academice. Cărțile susțin dezvoltarea abilităților de investigație și încurajează gândirea critică.

Anual sunt organizate circa 300 de expoziții fizice cu expunerea a circa 11.000 de documente, fiind împrumutate peste 25.000 de unități materiale.

Diagrama nr. 1. Indicatorii principali ai activității expoziționale

Circulația cărților de la expozițiile tradiționale este de 2,2, ceea ce semnaleză o promovare sustenabilă a colecțiilor. Cea mai înaltă atenție este înregistrată pentru publicațiile din domeniile de profil ale Facultății de Științe ale Educației, Psihologie și Arte, ale Facultății de Drept și Științe Sociale, precum și ale Colegiului Pedagogic „Ion Creangă” din cadrul USARB, urmate de Facultatea de Litere și Facultatea de Științe Reale, Economice și ale Mediului.

La solicitarea profesorilor universitari, în cadrul diverselor evenimente (colocvii, conferințe, ședințe de catedră) sunt organizate și prezentate anual peste 30 de expoziții.

Un stimulent activ pentru dezvoltarea lecturii utilizatorilor sunt Clubul Cărții și Clubul ONU NORD/Educație Civică Europeană. Scopul activității educaționale a bibliotecarilor este axat, în special, pe dezvoltarea cuprinzătoare a individului, a viitorului specialist competitiv, cu studii superioare de specialitate, posesor al unui nivel înalt de cultură, inteligență, calități de cetățean patriot, implicat

în activitățile sociale. În cadrul Clubului Cărții și Clubului de Educație Civică Europeană (CECE)/ZIG-ZAG CAFÉ, în săli de lectură și săli de împrumut la domiciliul, au loc acțiuni de educație și sensibilizare prin crearea unui spațiu dedicat explorării cunoașterii și dialogului. La 15 ianuarie 2024, la Clubul Cărții s-a desfășurat evenimentul dedicat celei de-a 174-a aniversări de la nașterea poetului Mihai Eminescu și Zilei Naționale a Culturii în Republica Moldova. Activitatea a evidențiat colecția eminesciană din bibliotecă, inclusiv „Manuscrisele Mihai Eminescu” și ediția „Poezii”, coordonată de Titu Maiorescu în 1886. A fost prezentată expoziția consacrată poemului „Revedere” (1879), fiind abordate traduceri și cercetările internaționale despre opera poetului și influența operei lui Eminescu în cinematografie prin „Eminescologia Cinematografică”. Elevii, sub îndrumarea cadrelor didactice, au lecturat poezii eminesciene în limbile română și engleză, reflectând asupra traducerilor și temelor literare.

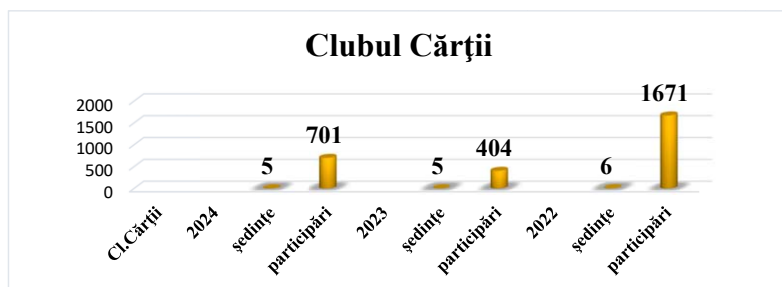
Campania Națională *Citim cu voce tare împreună*, ediția a XIII-a (7 februarie 2024), în parteneriat cu Teatrul Național „V. Alecsandri” din Bălți, s-a desfășurat cu o prezentare a celor mai importante 100 de scrieri ale secolului din literatura română și universală: *Cele mai bune drame, poezii și eseuri*. Actorul de teatru și film Slavian Vlad, Artist al Poporului din Republica Moldova, a susținut modele interactive de citire cu voce tare din creațiile scriitorilor Mihai Eminescu și Grigore Vieru.

Ziua Națională a Lecturii și a II-a ediție a Zilei consacrate lui Grigore Vieru (14 februarie 2024) a inclus lecturi inspirate din creația poezilor Grigore Vieru și Mihai Eminescu, susținute de actorul de teatru și film Slavian Vlad. De asemenea, au fost prezentate expoziții dedicate operei poetului, precum „Legământ” și ilustrațiile realizate de Igor Vieru pentru volumele respective. Au fost premiați cei mai fideli utilizatori ai bibliotecii.

La 17 martie 2024 a fost celebrat scriitorul Alecu Russo (1819–1859), patronul spiritual al USARB. Expoziția organizată cu acest prilej a ilustrat viața, creația și activitatea scriitorului, care, deși a

scris puțin și nu și-a adunat opera în volume, a rămas un folclorist valoros ce a descoperit și promovat balada „Miorița” și un important critic al tradițiilor populare. Studenții au lecturat fragmente din operele sale, precum *Cântarea României*, *Soveja* și *Amintiri*, și au ascultat interpretarea baladei *Miorița* de Nicolae Sulac (YouTube), o performanță ce reflectă autenticitatea folclorului autohton.

Diagrama nr. 2. Evenimente desfășurate în Clubul Cărții

Ședința ordinară a *ZIG-ZAG CAFÉ*, un eveniment cultural adoptat de mulți ani de biblioteca universitară, a găzduit, la 16 februarie 2024, întâlnirea cu Margareta Curtescu, poetă, scriitoare, critic literar; Nina Corcinschi, critic și istoric literar, doctor habilitat în filologie; precum și cu Silvia Goteanschi, poetă. Evenimentul a fost moderat de două eleve ale Colegiului Pedagogic „Ion Creangă” din cadrul USARB. La activitate au participat elevii împreună cu directorul colegiului, profesorii și, desigur, bibliotecarii, care au oferit detalii despre viața și activitatea scriitoarelor prin prezentarea expoziției organizate. Elevii, membri ai Clubului *ZIG-ZAG CAFÉ*, au captivat publicul prin eseurile lor critice și recitarea poeziilor din creația invitatelor. Atmosfera incitantă a fost completată de momentele muzicale oferite de elevele colegiului, care au interpretat la pian și chitară piesele „Copacul” și „Unde dragoste nu e, nimic nu e”. Anatol Moraru, directorul Colegiului, scriitor și critic literar, a evidențiat dimensiunea artistică și sensibilitatea creației scriitoarelor invitate, iar un elev a debutat cu poezia „Singularitatea”, apre-

ciată cu emoție de public. Evenimentul s-a încheiat cu un moment de grațitudine exprimat de scriitoarele invitate, care au dăruit cărți cu autografe pentru colecția bibliotecii și au încurajat publicul să-și cultive dragostea pentru lectură.

Pe parcursul anului au urmat evenimente consacrate Săptămânii Educației Deschise, cu lansări de cărți ale profesorilor universitari: „Evaluarea în învățământ și Pedagogie” de Tatiana Șova și Dorina Putină, „Educația: paradigma iubirii sau arta de a trăi” de Ion Gagim ș.a. Festivalul de Film și Cultură Europeană (15-31 mai 2024), cu proiectarea filmelor de dramă, aventură și comedie din România, Danemarca, Republica Cehă, Ucraina, Grecia, a avut drept scop promovarea culturii și valorilor europene în rândul tinerilor din Republica Moldova. Tematica filmelor a fost consacrată solidarității umane, incluziunii, diversității, valorilor familiale, responsabilității civice, dialogului dintre generații ș.a., conectând comunitatea academică bălțeană la procesele artistice europene.

De Ziua Europeană a Limbilor (26 septembrie 2024) a fost promovată diversitatea lingvistică și culturală, obiectiv urmărit de Uniunea Europeană și Consiliul Europei încă din 2001. O serie de activități tematice despre limbile europene, educația interculturală și inițiativele europene de succes au fost dezbătute la panelul de discuții, completat de prezentarea interactivă „Măreția unei limbi este aceea de a uni oameni”, susținută de mai multe bibliotecare implicate.

Săptămâna Internațională a Accesului Deschis la Informație cu mottoul „Comunitatea mai presus de Comercializare” (21 și 27 octombrie 2024) a inclus 8 paneluri de discuții, 15 sesiuni de informare și prezentări de baze de date, care au explorat importanța accesului deschis pentru o cercetare transparentă și incluzivă.

Clubul ONU/CECE/ZIG-ZAG CAFÉ a cuprins: 11 manifestări în diverse formate: întâlniri cu scriitorii, paneluri de discuții, 11 prezentări de carte, 12 sesiuni de prezentare a portalurilor, bazele de date specializate, discuții, dezbateri etc., la care au participat 1.447 de utilizatori.

Activitățile desfășurate în cadrul cluburilor și promovate în me-

dia digitală înregistrează peste 10.000 de accesări, organizate în cadrul a 17 ședințe, cu 2.148 de participanți ai comunității academice.

Concluzii

Colecțiile, produsele și serviciile bibliotecare sunt valorificate cu succes, asigurând accesibilitatea studenților, elevilor și cadrelor didactice la resursele de instruire. Pentru promovarea lecturii și comunicarea colecțiilor, au fost dezvoltate diverse niveluri de colaborare cu mediul universitar, cel din colegiu și din liceu prin intermediul programelor culturale cu impact local și național pe cale digitală. Activitatea bibliotecarilor s-a remarcat prin creativitate și diversitate, ce a adus plusvaloare și a consolidat imaginea pozitivă a Bibliotecii Științifice USARB.